Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 258. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ГРУДНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 11, 1980 No. 258. VOL. LXXXVII.

Громада і друзі вшанують Миколу Лебедя в його 70-річчя

Ню Йорк.–Цього 1980-го року, в дні 23-го листопада, сповнилося 70 років з дня народження Миколи Лебедя, одного з провідних і найвидатніших організаторів і діячів українського національно-революційного руху на рідних землях від 1930-их років та під час Другої світової війни. З 1949-го року п. Лебедь живе в ЗСА та був організатором і до свого відходу на частинну смеритуру два роки тому очолював дослідно-видавниче бюро „Пролог" в Ню Йорку. З нагоди його 70-річчя, громада і друзі вшанують його зустріччю при вечері, що відбудеться тут у приміщенні Українського Народного Дому при 120 Друга евеню цієї неділі, 14-го грудня, о год. 4-ій по полудні.

Микола Лебедь

Гаслова Енциклопедія Українознавства про п. Миколу Лебедя подає:

ЛЕБЕДЬ Микола /нар. 1910/, революціонер і політик, діяч ОУН, 1930-32 організатор Юнацтва ОУН на Зах. Українських Землях, в рр. 1932-34 зв'язковий між Крайовою Екзекутивою та Проводом Українських Націоналістів за кордоном. За бойову діяльність та співучасть в організації вбивства /міністра/ Перацького засуджений на кару смерти, замінену на досмертну тюрму. Звільнений під час польсько-німецької війни, Лебедь у внутрішньому конфлікті ОУН виступив за концепцію С. Бандери, з 1941-го року став його другим заступником. Член Тимчасового Правління Я. Стецька, Лебедь організував, після арешту німцями Бандери та більшости членів Правління, протинімецький резистанс, очолював до 1943-го року ОУН на українських землях /псевдонім: Максим Рубан/ та причинився до постання УПА. Співзасновник УГВР /1944/ і її генеральний секретар закордонних справ; для нав'язання контактів виїхав за кордон. З 1949-го року у ЗСА, очолює дослідно-видавниче бюро „Пролог" в Ню Йорку. Автор мемуарно-документальної праці „УПА" /1946/ та публіцистичних статтей".

Микола Лебедь одружений /у в'язниці/ з Дарією Гнатківською та мають замужну доню і двоє внуків. Він і родина є членами УН-Союзу.

Недільну зустріч влаштовує Громадський Комітет, що його очолює ред. Василь Качмар та в склад якого входять: Ніна Самокіш /секретар/, Богдан Бойчук, Микола Галів, Антін Драган, Ярослав Клим, Юрій Лопатинський, Роман Осінчук, Ярослав Пастушенко, Роман Рогожа, Євген Стахів і Михайло Черешньовский.

ПЕРЕБРАННЯ ВЛАДИ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЮ адміністрацію у Вашінгтоні мабуть буде найкоштовніше. Визначена федеральним Урядом сума два мільйони долярів ледве чи вистарчить для покриття витрат пов'язаних з переходом Уряду від демократів до республіканців. Прийдеться, — як заявляють найближчі співробітники Роналда Регена, — зібрати додатковий один мільйон долярів від приватних жертводавців, щоб покрити різницю в бюджеті.

„Жайворонки" і „Верховинці" влаштовують великий концерт

Під час відвідин у редакції „Свободи". Сидять зліва: Стефанія Грицковян, Корнель Василик і Анна Лещук.

Джерзі Сити, Н. Дж. (В. Л-ць). — „Праця з молоддю — наше основне завдання і ми цій справі присвячуємо максимальну увагу, бо вона найважливіша у ланцюгу діяльности українських поселенців поза Україною у багатьох країнах вільного світу", — заявив Корнель Василик, довголітній голова Осередку Спілки Української Молоді Америки, виховник і опікун багатьох мистецьких одиниць якими розпоряджає Осередок, і його співробітники — Стефанія Грицковян, голова великого дівочого хору „Жайворонки", і секретарка управи й цьогорічна королева Осередку Анна Лещук. Вони, в середу, 3-го грудня ц.р., відвідали приміщення редакції „Свобода", з метою поділитися з читачами своїми осягами і своїми плянами на майбутнє.

Гості розповіли також про підготову до великого концерту, що його з нагоди 30-річчя існування Осередку СУМ-А, влаштовують його мистецькі одиниці — вже згадуваний хор „Жайворонки" (57 учасниць) під диригентурою проф. Л. Стругацького і акомпаньяменті Соні Шерег, танцювальний ансамбль „Верховинці" під мистецьким керівництвом хореографа Олега Ґензи, які, до речі крім танців виведуть також „Обжинки" і „Весілля"; молоді „Верховинці" під керівництвом Дарії Ґензи; тріо „Черемшина", солістка сопрано Оля Гірняк, піяніст Юрій Фурда, бандурист Олесь Фурда, оркестра „Верховинці" та інші. Конферансьє — Аскольд Лозинський. „Жайворонки" виступатимуть перший раз в нових строях і з новим репертуаром, над яким вони вже довго працюють.

Концерт відбудеться в неділю, 14-го грудня ц.р., о год. 4:30 по полудні в авдиторії Фешен інституту при 225 Захід 24-та вулиця (між 7 і 8 авеню). Квитки вступу

(Закінчення на стор. 3)

„Новообрана Екзекутива УККА" відбула наради

Джерзі Сити, Н. Дж. — Згідно із звідомленням, що його прислав до редакції „Свободи" адміністративний директор УККА мгр Іван Базарко з листом, що це звідомлення приготовив ред. Ігнат Білинський, в Ню Йорку в приміщеннях УККА в суботу, 15-го листопада, відбулися наради „новообраної Екзекутиви УККА".

Наради, згідно з повідомленням, відкрив президент УККА проф. Лев Добрянський, а проводив ними ред. І. Білинський.

В програмі нарад, сказано в повідомленні, ред. І. Білинський, як голова Підготовчого комітету XIII Конгресу Українців Америки та мгр І. Базарко „вичерпно зреферували підготовку й переведення Конгресу, а теж його фінансову сторінку". Також звітував д-р Л. Добрянський.

Ред. І. Білинський, а відтак д-р Л. Добрянський, у своїх звітах, як сказано у звідомленні, обстоювали, що XIII Конгрес був переведений „згідно з демократичним правопорядком і не було порушення статуту".

Фінансовий аспект Конгресу зреферував вичерпно адміністр. директор мгр Іван Базарко, стверджуючи, що всіх прибутків із реєстрації делегатів і гостей, полуденка й бенкету було 37,905.00 дол., а витрат — включно з коштами маніфестації, друку книжки звітів й оплатою додаткових працівників в канцелярії УККА — 37.159.62 дол. Осталось 745.38 дол. та 750.00 дол. які має ще вплатити ЦУКА.

У висліді дискусії над XIII Конгресом покликано комісію, у проводі з президентом проф. Л. Добрянським, яка має зробити заходи для відбуття зустрічі з членами Екзекутиви, які стали осторонь керівних органів УККА, в дні 12-го грудня ц. р., напередодні нарад Крайової Ради УККА, що відбудеться 13-го грудня.

Теж, після обговорення ряду інших справ, постановлено прийняти до відома бажання висловлене вже давніше мгр І. Базарком про його відхід на емеритуру та рішено відновити видавання бюлетеня УККА.

У світі

ПІСЛЯ ВИБОРІВ У ПОРТУГАЛІЇ наступило глибоке відпруження. Генерал Сантос Рамальго Янез, колишній старшина протипартизанських загонів у португальських колоніях, а в першу чергу в Анголі, заскочений величезною перемогою, вийшов на вулицю Лісбони, столиці Португалії. Тут його оточили великі маси населення, які прорвали охоронний перстень поліції, відсунули його особистих охоронників та привітали його з ентузіязмом, що підтверджує його популярність.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ розглядає справу міністра Релігійних відносин Агарона Абугазіри, обвинуваченого в численних фінансових надужиттях. Парляментарна комісія устійнює методи, якими слід передати його справу судовим чинникам, позбавивши перед тим посольської недоторканости. Міністер Абугазіра був посадником одного з міст Ізраїля, заки став міністром. На пості посадника міста Льод, недалеко Тель Авіву, він почав фінансові маніпуляції, наслідком яких державним коштом збагатилися різні його приятелі й родина. Йшлося про будову різних релігійних шкіл і улаштувань, скількість дітей у тих школах, яким, як і їхнім неіснуючим учителям, держава давала допомогу, гарекупство і т.д. Одначе робили це не лише окремі особи, але також релігійні інституції, які платили за прихильне полагодження їхніх прохань, дуже часто не опертих на дійсних потребах і даних. Суд над Абугазірою ослабить також його партію — Національну Релігійну Партію, в якій він є одною із провідних осіб.

В УҐАНДІ, ЯКА НЕЩОДАВНО ПОЗБУЛАСЯ диктатури „тата" Іді Аміна, в середу, 10-го грудня, відбулися парляментарні вибори. Остаточного висліду тих виборів ще немає, але вступні обчислення показують, що перемогла Народна конґресова партія, ведена колишнім президентом Мільтоном Оботе, якого скинув був Амін. Одночасно з передвиборчою пропаґандою розгорілася в Уґанді партизанська боротьба. З дотеперішніх інформацій виходить, що різні угруповання беруть участь у ній. Між іншими не бракує також прихильників Аміна, підтримуваних Лівією.

В Америці

РЕСПУБЛІКАНЦІ В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ обрали, після довгого закулісового змагання, конґресмена Роберта Г. Майкела з Іллиной своїм лідером під час 97-го Конґресу. За кандидатурою Майкела голосувало 103 республіканські конґресмени, проти 87. Новий лідер, після інавґурації президента Роналда Реґена, перебера керівництво республіканської групи в Палаті Репрезентантів від конґресмена Джона Рода з Арізони. Майкел висловив сподівання, що він знайде повну підтримку усіх республіканців потрібну для гармонійної праці в Палаті Репрезентантів, яка працюватиме в дещо відмінній ситуації, бо республіканці контролюють Сенат і президентом у цій каденції буде республіканець.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НЕ ДЕЩО ЗБІЛЬШЕНЕ число продажі американських автомобілів, головні компанії — Форд, Дженерал Моторс і Крайслер, все ще переживають фінансову кризу. Наприклад Крайслер знову звернувся до федерального Уряду, щоб він ґарантував позичку в сумі 350 мільйонів долярів, бо компанія осягнула крайню межу і без цієї позички може збанкрутувати. Речники команії заявили членам федеральної комісії, що Крайслер припинить продукцію, якщо на протязі 30-ох днів не отримає запевнення ґарантії на позичку, не зважаючи, що федеральний Уряд вже раніше заґварантував Крайслерові 800 мільйонів долярів позички.

ДЕМОКРАТИЧНІ ГУБЕРНАТОРИ, ЗІБРАВШИСЬ на своїх річних нарадах в Аннаполіс, Мериленд, заповіли, що вони тепер більше братимуть участь у підборі і виборі крайового керівника Демократичної партії, який, на їхню думку повинен не тільки цікавитися проблемами виборів, але також відзисканням престижу Демократичної партії серед американського народу. Губернатори однозгідно вирішили, що є конечною більша активізація губернаторів в політиці крайового засягу і у самих виборах лідерів. Раніше спікер Палати Репрезентантів Тіп О'Нілл також заявив, що демократи в Конґресі хотіли б перед виборами почути програму нового лідера і обміркувати з ним важливі справи. Вибори нового керівника Демократичної партії відбудуться в лютому 1981 року.

Зростають можливості звільнення американських закладників

Тегран, Іран. — Оце вперше після 400 днів протизаконного в'язнення американських закладників постають реальні можливості їхнього звільнення. Предсідник іранського парляменту Гашемі Рафсанджані заявив, що „Справа є тепер значно яснішою і ближчою до розв'язки".

Після прибуття до Теграну альжирської дипломатичної місії, зложеної з трьох осіб, і вручення нею американської відповіді та пояснень до неї, які передав заступник Державного секретаря Воррен Кристофер, іранські привладні чинники, запізнавшися з її змістом, мали виявити загально вдоволення. Принаймні так висловився Рафсанджані, на чию думку американці „майже поставили ясно, що вони готові піти назустріч іранським вимогам". Дві з тих вимов — заява про майбутнє американське невмішування у внутрішні іранські справи та відмороження іранських капіталів в американських банках — згідно зі заявою американських урядових чинників можуть бути виконані негайно, дві інші — справи відшкодовань американцям і американським фірмам та питання майна покійного шаха і його евентуального звороту іранському урядові — вимагають судової полагоди.

Теперішні керівні діячі Ірану заявляють, що вони ніяк не можуть зрозуміти, чому американський уряд не може сам вирішити двох других спірних питань, а тільки американський суд. В Ірані до революції шах був останнім вирішним чинником в усіх справах, а тепер таку саму ролю виконує аятолла Хомейні. Тому іранці не можуть зрозуміти, як це так, що закон є вище кожної особи і йому підкорений навіть президент.

Бегзад Набаві, міністер в кабінеті прем'єра Мохаммеда Алі Раджая і його приятель з тюрми з часу режиму шаха також заявив у парляменті, що американська відповідь на вимоги Ірану „відносно ясна", а з його окруження походять інформації про близьке позитивне полагодження звільнення закладників.

Відпруження між Сирією і Йорданією немає

Амман, Йорданія. — Король Йорданії Гуссейн дав довге інтерв'ю у пресі, в якому докладно представив положення на сирійсько-йорданській границі та накреслив правдоподібні напрямні розвитку відносин між тими двома країнами. Всупереч попереднім повідомленням Сирія не відтягнула своїх військ з йорданської границі, отже, як поінформував король, Йорданія тримає свої війська на кордоні також, і триматиме до того часу, доки Сирія не відтягне своїх, „доки останній сирійський вояк не покине границі і не відійде, куди він належить", — сказав король.

Король натякнув, що, на його думку, Москва наштовхнула Сирію на концентрацію військ на йорданській границі й погрози під адресою уряду Йорданії, щоб таким чином розхитувати далі положення в тому обширі й добиватися домінуючих позицій у ньому. Це початок совєтських операцій з їхньої нової бази, якою стала Сирія після підписання договору про „приязнь і співпрацю". Король Гуссейн вияснив, що заходи савдійського князя Абдулляга, брата короля Савдійської Арабії Халіда, не дали наслідків. Президент Сирії Гафез аль-Ассад своєю погрозою Йорданії і висилкою військ на її границі раз назавжди попсував відносини між тими двома країнами. „Скло розбите і я не бачу можливости направити його", — сказав він.

У справі полагоди проблеми палестинських арабів, які мешкають в Ізраїлі, Гуссейн висловив думку, що на тому відтинку слід шукати нових шляхів, бо створені договором в Кемп Дейвіді рами не вистачають. На його думку, новий президент ЗСА Роналд Реґен шукатиме нових засобів для розв'язки тієї проблеми. На думку Гуссейна, „вибори в ЗСА відбили нову поставу ЗСА в підході до справ Близького Сходу, вільну від попередніх перешкод і перспектив", — сказав він.

Справу опозиції до правління президента Гафеза аль-Ассада в Сирії король представив у зовсім іншому світлі, як це подають сирійські джерела. Опозиція до режиму Ассада є загальна й вона обіймає всі суспільні верстви, а Мусулманське братерство є тільки одною із частин цієї опозиції. Йорданія Мусулманського братерства не підтримує, ані тим більше не вишколює, ані його не фінансує. Зате, згідно з прийнятими у світі нормами й законами, Йорданія дала право азилю деяким сирійським політичним діячам після того коли сирійський уряд стратив три політичні противники Ассада після їхнього повернення Йорданією, хоч дав зобов'язання цього не робити.

Запевнення сирійських чинників не карати смертю переданих до їхніх рук політичних противників походило від самого президента Ассада.

В ЛМКЛЮБІ — ВЕЧІР ЛЕМКІВЩИНИ

Ню Йорк, Н. Й. — Спілка Українських Журналістів Америки 82-ий Відділ Союзу Українок Америки та Літературно — Мистецький Клюб у п'ятницю, 12-го грудня ц. р., в год. 7-ій вечора, тут у приміщенні цього Клюбу, при 136 авеню, влаштовують Вечір, присвячений Лемківщині п. з. „Ой верше, мій верше" з виступом автора цього твору, письменниці Іванни Савицької.

У вокальній ілюстрації цього Вечора — співачка Христина Карпевич. Слово про автора скаже ред. Ольга Кузьмович.

ЗСА ВИСЛАЛИ ЧОТИРИ ЛІТАКИ ДО ЕВРОПИ

МАСКІ ДОМАГАЄТЬСЯ СПІЛЬНИХ ПРОТИЗАХОДІВ

Вашінгтон. — У зв'язку з подіями в Польщі і можливістю інвазії совєтських та сателітних військ, які стоять на поготові на польсько-совєтському кордоні, Уряд ЗСА наказав вислати чотири радарні літаки з метою наглядати за розвитком подій у Східній Европі.

Крім того державний секретар ЗСА Едмунд Маскі, виїжджаючи до Брюсселю на наради Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) заявив, що він домагатиметься затвердження спільного пляну протидії проти Совєтського Союзу і його сателітів, у випадку інвазії на Польщу. Ця акція покищо обмежена тільки до економічних і політичних санкцій, але натомість нічого не говориться про евентуальні військові потягнення у випадку ще одного продемонстрування совєтської мілітарної сили і здушення стремлінь польського народу здобути хоч сповидну свободу.

Покищо заплянована використати максимально Мадридську конференцію для справ безпеки і співробітництва в Европі для протесту проти евентуального совєтського потягнення. Існує можливість, що ЗСА та їхні союзники залишать конференцію у випадку інвазії.

Маскі виразно і недвозначно підкреслив, що СССР не може сподіватися відновлення політики детанту і поліпшення торговельних відносин зі Заходом, бо у випадку інтервенції зв'язки Заходу з СССР повинні бути обмежені до мінімуму.

Адміністрація президента Джіммі Картера не скривається з розчаруванням, у зв'язку з майже холодною поставою країн Західньої Европи до подій в Польщі, не зважаючи на серйозність ситуації.

Голова польської профспілки стрінеться з Папою

Варшава, Польща. — Новий голова польської робітничої профспілки „Солідарносьць" Лєх Валєнса виїде в січні до Італії і там, крім зустрічі з лідерами італійських профспілок, буде прийнятий на спеціяльній авдієнції Папою Іваном Павлом II, який, як повідомляють численні кореспонденти, турбується долею польського народу. Розмова Папи з Валєнсою відбудеться 16-го січня 1981 року.

Покищо жадних подробиць про поїздку Валєнси за кордон немає. Відомим є тільки те, що він ревний католик і в багатьох випадках звертається за порадою до церковних чинників. Після того, як спілка „Солідарносьць" була офіційно визнана урядом, примас Польщі кардинал Стефан Вишиньскі прийняв Валєнсу на авдієнції і розмовляв з ним довго про різні справи. Також Папа Іван Павло II підтримує вимоги робітників, бажає покращання їхньої долі і долі цілого польського народу. Він також сприяє тенденції лібералізації польського комуністичного режиму, хоч це останнє, на думку багатьох політичних аналітиків, залишається тільки його бажанням тому, що варшавський режим у всьому слухається Москви і є фактично на її послугах.

КОМУНІСТИЧНА ПРЕСА В СХІДНІЙ Німеччині, — іншої там немає, — збільшила атаки на польських робітників та взагалі на відносини в Польщі. Східньонімецькі комуністи намагаються доказувати, що за кожною акцією польських робітників, яка змагає до кращих умов їхньої праці і їхнього життя, стоять „антисоціялістичні елементи", „контрреволюціонери" тощо. Та найбільше під обстірлом є вільні профспілки польських робітників. Східньонімецькі комуністи падають у переполах перед загрозою, що і робітникам у Східній Німеччині захочеться таких профспілок, а тоді їм прийдеться важко і небезпечно. Після московської конференції офіціоз ЦК комуністичної партії Східньої Німеччини „Ноєс Дойчлянд" знайшов тільки два мотиви для своєї довжелезної редакційної статті: вони всі з Москвою і московський комунізм переможе.

Зоя Лимарь — маляр-неконформіст

Джерзі Сити, Н. Дж. (Л. Волянська). — „Яка гарна дівчина!" — відомі гоголівські слова, що їх з захватом проголосив на мості в „Сорочинському Ярмарку" гарний парубок-козак в білій розкішній свиті, самі напрошувалися на думку, коли до редакції „Свободи" кілька тижнів тому завітала нова з'ява із Совєтського Союзу, мистець-маляр Зоя Лимарь-Красновська, в серці якої яріє кров давня, запорожська: дід Зої і батько — з розкуркулених, а далі в історію — весь рід із запорожців.

Зоя Лимарь у редакції „Свободи"

Молода малярка прибула до Америки два роки тому, після неймовірних тарапатів — тяганини з ленінґрадськими властями й загально з совєтськими, коли вона, її чоловік Олексій Красновський, теж артист-маляр, і двоє маленьких дітей добивалися виїзду закордон.

Вже тут, наполегливо малюючи, — бо мисткині не пощастило вивезти ані однієї картини з численних, намальованих ще дома й успішно експонованих на багатьох неконформістських виставках у СССР, — чарівна чорнобрива Зоя намалювала чимало нових полотен, і її перша самостійна виставка відбудеться в українській мистецькій Ґалерії ОМУА в Ню Йорку на долині міста від неділі 21-го грудня до п'ятниці 28-го включно, про що й прийшла поінформувати українського шанувальника рідного образотворчого мистецтва до „Свободи" Зоя Лимарь.

Її творчість така сама несподівано цікава, як цікавою є і її біографія: народилася Зоя Лимарь 29 років тому в Ленінґраді. В чотирнадцять років вирішила: бути їй балериною! Хоч в Академічно-хореографічне училище ім. Ваганової потрапити було дуже й дуже тяжко, її прийняли, — як пише в „Новом Американце" Аловерт, — поглянувши на високе підбиття-підйом стопи, „як у Павлової" — леґендарної балерини початку цього століття. Вчилася Зоя лише два роки нижче, ніж славний Міхаїл Баришніков, і закінчила це училище, один рік професійно танцюючи. Проте розчарувалася й змінила думку про служіння богині Терпсіхорі... Свободолюбна її степова вдача не хотіла рутини, не мирилась з мистецтвом, яке в кожнім русі залежне від когось іншого, а не від самого виконавця. Вирішила спробувати свої сили в драмі.

Знову і тут їй щастило. Прийнята до театру поза випускниками театральних шкіл, — бо славна артистка в Москві Ремізова, послухавши її на вступі, вважала, що Зої „непотрібний театральний інститут", — і тут

(Продоження на ст. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загадковий Комунікат

У газеті „Америка" з 25-го листопада ц.р. появився на першому місці комунікат УККА п. з. „Екзекутива УККА відбула наради — плянує працю в новій каденції". Говориться там, що 23-го листопада відбулося у домівці Централі УККА перше після XIII Конґресу Українців Америки засідання Екзекутиви в якій взяли участь 23 члени. У наших руках є список тільки 18-ох приявних на тому засіданні, але якщо б навіть признати, що їх було 23 (треба понад 20 членів, щоби був кворум), то автоматично виринає запит: де ж решта 17? У тому комунікаті говориться, що обговорювано докладно хід XIII Конґресу і сказано буквально: „Підготовчий комітет відбував систематично засідання, звідомлення з яких були надруковані в українській пресі". Які звідомлення і в якій пресі?! Це було власне нещастя, що засідання Підготовчої комісії відбувалися настільки засекречено, що проти цього були навіть протестаційні статті в пресі.

У довгому звідомленні в „Америці" нема ані слова про причини, чому властиво кругло 20 репрезентантів крайових членських установ і організацій покинули Конґрес ще перед виборами нових керівних органів. Крізь це довге звідомлення червоною ниткою в'ється твердження, що все на XIII Конґресі відбулося „правильно і демократично" та „леґально". Але чи можна вважати за леґально вибраних тих членів нової Екзекутиви, яких не було під час виборів на залі та яких не запитувано, чи вони приймають вибори? І на те, перше після XIII Конґресу засідання нової Екзекутиви — одні отримали запрошення, а дехто не отримав.

У тому звідомленні наведено заяву президента УККА проф. Лева Добрянського, що „це був вияв демократичного процесу і ніхто не може зміняти рішень Конґресу". Але ні словом не згадано, що той же проф. Лев Добрянський апелював до присутньої на XIII Конґресі більшости, щоби вона шанувала демократію і навіть подав приклад з американських президентських виборів у 1968 році. Комунікат УККА правильно стверджує, що у статуті УККА немає застереженої ротаційної системи урядуючих віцепрезидентів, але всі члени того Конґресу і все громадянство знають, що суттю конфлікту, суттю роздору, який стався в українській громаді в Америці не є суперечка довкола ротаційної системи, тільки нехіть отих понад 20 установ і організацій піддатися диктатові одної політичної партії. У тому звідомленні не згадано ані словом, що відповідальні речники тих кругло 20 установ і організацій, вийшли із залі, протестуючи проти методи поведінки предсідника Конґресу і цілої поведінки „більшости", що її становили члени однієї партії, чи пак „середовища", яке підготовляло Конґрес з ціллю захопити УККА, який тим самим перестала бути централею централь.

Усім, які не брали участи у виборах, що їх тепер називається „леґальними", та які леґальними не були, залежить на існуванні УККА як централі централь, як речника сконсолідованої великої української громади в Америці. Тому вони не виступили з УККА, але її не можуть вважати за леґальне своє представництво ті керівні органи УККА, що їх обрано нелеґально.

Партія, чи середовище, яке це підготовляло і мало на XIII Конґресі „перемогу" та закидає тепер тим, які не хочуть ту перемогу визнати, що вони не визнають „демократичного процесу", не сподівалися такої реакції „меншости", яка насправді у великій українській громаді є великою більшістю.

Тому ніякі штудерно вистилізовані звідомлення нового УККА не заперечують правди, що УККА перестав бути централею централь, що він перестав охоплювати все сконсолідоване українське суспільство в ЗСА. І такі звідомлення цього жалюгідного стану не приховають.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС В ПІВДЕННІЙ ІТАЛІЇ крім понад три тисячі вбитих, численних поранених і матеріяльних знищень, які йдуть у більйони долярів, породив ще й багато випадків зловживань і злочинів. Використовуючи величезне замішання, злочинці почали грабувати напівзруйновані будинки, й щойно збільшення кількости поліції і військові частини припинили це. Знову інші, непокликані для того, люди почали забирати загублених малих дітей або брати дітей від батьків, які покищо не мали пристановища. Значна частина таких „опікунів" не подала точно своїх прізвищ і адрес, і вже стверджено випадки, що деяких маленьких дітей забрано пляново, щоб їх не повернути. Це, очевидно, викликало велике хвилювання серед мешканців навіданих замлетрусом околиць. Тепер державні органи почали переводити евакуацію мешканців зруйнованих осель у дальші околиці Італії. Одначе населення масово відмовляється від евакуації з різних причин. Відмова набирає такого масового характеру, що в атмосфері хвилювань, незадоволення тощо це може викликати заворушення.

Т.Т.

ЧЕНСТОХОВА ЩЕ РАЗ ВИЯВИЛА ОБЛИЧЧЯ КОМУНІСТІВ

В часі, коли стривожене населення Польщі очікувало на розв'язку конфлікту, який розгорівся у Варшаві з вини варшавського уряду і його крутійств у справі реєстрації статуту централі незалежних профспілок „Солідарність", воєвода ченстоховського воєвідства Мірослав Вежбіцкі почав свої „заходи" у цій справі. Він, на спілку з іншими такими ж правовірними комуністами як і він, сподівався, що Найвищий суд, який відбував свої наради у цей критичний для Польщі час, — понеділок, 10-го листопада — відкине цей статут і це буде сиґналом до нової розправи з робітниками.

Організував погром

Пан воєвода Вежбіцкі почав собі по-ленінськи. Він дав доручення підлеглим йому поліційним органам замикати льокалі незалежних профспілок, конфіскувати їхні акти та ламати, чи принаймні ушкоджувати бюрові устаткування й зривати всі написи. У „передбачливому" мозку пана воєводи була це підготова ґрунту під загальний погром робітників. Готувалися до цього й комуністи та влада в інших осередках, але вони не були ані такі самопевні, ані такі гарячі й воліли зачекати аж прийде сиґнал з Варшави і не починати акції перед тим.

З Ченстохови до Варшави надходили відомості про ті протиробітничі заходи й зібрані у Варшаві провідники незалежного робітничого руху на чолі з Лехом Валенсою почали протестувати проти подій у Варшаві, але особливих успіхів ті протести не мали. Якась невидна рука посувала особами й подіями й зразу не було видно, що йдеться про широкі замисли комуністичних громил у цілій Польщі. Щойно після драматичного понеділка, коли суд зареєстрував статут „Солідарности", напруження в Польщі почало зникати, а совєтські військові частини над границею Польщі почали відплив до своїх „воєнгородків", почала відхилятися заслона над ченстоховськими подіями. Отже воєвода Вежбіцкі не лише зарядив ревізії й замикання профспілкових домівок, він також узброїв боївки хуліганів, як це вже було не раз в історії „людової" Польщі і тримав їх готовими до „стихійних", а в дійсності добре запланованих і зорганізованих виступів проти робітників. Готовою до цього була також міліція й усі поліційні чинники, а військові частини очікували на окремі накази.

Коли населення Польщі з тривогою очікувало на позитивну розв'язку й успокоєння, коли відповідальні елементи польського суспільства шукали виходу з важкої кризи, комуністи готовилися, бо Вежбіцкі не був самий, готовилися до погрому своїх співгромадян. Та ще не в цьому було дно їхньої ганьби. Як повідомляє світова й американська преса ченстоховські комуністичні діячі і їхні поплентачі вимагали від уряду у Варшаві проголошення вийняткового стану у Польщі й відповідного такому станові поступування з польським населенням. Але вершком тієї ганебної поведінки був виступ на нараді одного з провідників, який у партійному засліпленні заявив: „Якщо уряд (у Варшаві) не може зважитися вжити власної сили, то хай закличе інші сили". Йдеться, ясно, про покликання совєтських військ, щоб ті „навели порядок". А як совєтські війська „наводять порядок", то знають у цілому світі, знають також поляки, а тепер у цьому переконуються афганці. Прямо не хочеться вірити, що знайшовся між поляками Каїн, який відкрито накликував до запрошення російських військових частин, щоб ті громили населення Польщі.

Власне в цьому найвиразніше видно бездонність морального упадку польських комуністів, які впрочім такі самі як і всі інші комуністи. Комуністи в Україні не були і не є ліпші! Тепер, як повідомляє польська урядова преса й інші джерела масової інформації, а що потверджують приватні листи з Ченстохови, воєвода Мирослав Вежбіцкі подався до димісії й чекає рішення з Варшави. Одначе з тією димісією не так легко і її уряд прийме, якщо взагалі прийме, тільки під великим натиском, бо Вежбіцкі не був самий. Він був оточений у Ченстохові такими самими, як він, а не бракувало таких і в Варшаві. А ті до димісії не подадуться, ані не зречуться вигідних і теплих посад.

Робітники у Ченстохові загрозили страйком, якщо Вежбіцкі надалі залишиться воєводою. Крім цього вони поставили вимогу, щоб його розкішну літню віллу перемінити в дитячий садок, а вілли й „пролетарські" посілості інших комуністичних лідерів передати до публічного вжитку. Що це значить, то „пролетарі у хутрах" у Варшаві знають дуже добре, бо одного з них, директора радіо й телебачення, вже усунено за величезні зловживання, посідання банкових конт, біжутерії й, очевидно, розкішних вілл, а інші чекають своєї черги.

Василь Качмар

ЄВГЕНОВІ ЗИБЛІКЕВИЧОВІ

СПОВНИЛОСЯ 85 РОКІВ ЖИТТЯ

Серед сучасних українських журналістів, громадських і політичних діячів визначне місце займає Євген Зиблікевич. Він народився 20-го листопада 1895 року у Перемишлі в родині міського урядника. Початкову та середню освіту Є. Зиблікевич одержав у школі Шашкевича та в українській гімназії. Після війни в 1920 році він студіював правничі науки в тайному українському університеті у Львові. Не від речі буде пригадати, що квестура, себто важлива частина адміністраційного порядку університету була саме в Перемишлі.

„...А ми тую червону калину підіймемо..."

Родинна хата дала Є. Зиблікевичові від самої юної молодости патріотичні основи. Вже у гімназійних студентських гуртках він проявляв живе зацікавлення суспільно-громадськими проблемами. Зокрема Євген цікавився і виявив неабиякий потяг до вивчення історії рідного краю — України. Тому теж його участь уже як студента в громадському житті в культурно-освітній ділянці була дуже плідною.

Євген Зиблікевич мав щастя радіти бодай короткий час вільною Батьківщиною. У 1917 році він добровільно бере участь у корпусі Січових Стрільців під командуванням полк. Євгена Коновальця. „Марширують стрільці,добровільці у кривавий тан, визволяти братів українців з ворожих кайдан", співали одчайдушно новітні воїни за волю України. Серед найкращих військових формацій у часі наших визвольних змагань тоді були: Запорізький Корпус, Корпус Січових Стрільців, 3-тя Залізна Дивізія й інші, які в крили свої бойові прапори славою і героїзмом. Імена і діла таких Січових Стрільців, як: полк. Євген Коновалець, полк. Андрій Мельник, сот. Роман Сушко, полк. Іван Чмола, полк. Роман Дашкевич, сот. Федір Черник, а між ними і сот. Є. Зиблікевич, стали легендою серед українського молодого покоління, а скарбом історії нашого народу. Навіть д-р О. Назарук мусів признати, що „таке військо, як Січові Стрільці являється у нашій історії раз на сторіччя". Вони Усуси і Січові Стрільці визнавали тільки одну девізу: „перемогу або смерть за волю України". Їх усіх єднала полум'яна любов до Батьківщини і серед них панував клич: „О, всі гуртом! В єднанні сила, в єднанні успіх перемог... Бо розтіч-всіх надій могила..." Як вояки за волю України УСС—Українські Січові Стрільці й Січові Стрільці не визнавали у військових формаціях нещасного партійництва.

„...Встоятись не було сили..."

Хоча всі славні бої та часові перемоги скінчилися невдачно, то вони УСС і СС стали однією з основ державницьких традицій українського народу. Коли відгриміли бойові гармати, то старшини і вояки СС зі своїм командантом полк. Є. Коновальцем творять напочатку 1920 років тайну Українську Військову Організацію — УВО. Ціллю УВО було плекати традиції української державности та закріпити серед нашої молоді ідеали Січових Стрільців боротьбою за Соборну Вільну Україну. Програ битви не означає прогру війни, — твердив полк. Є. Коновалець. Ідеться про те, щоб українська молодь не втратила віри в кінцеву перемогу української боротьби за свободу. Полк. Є. Зиблікевич втішався великим довір'ям у полк. Є. Коновальця ще за часів у корпусі СС, тому він в 1921 році найменував Є. Зиблікевича командантом УВО на цілу область Перемиської Землі. У тому часі найближчими співробітниками Є. Зиблікевича в Перемишлі були між іншим такі особи: Ірина Вахнянин, Богдан Зелений, І. Ковалисько, Павло Ґенгало, Василь Нагайський і Степан Гинилевич. Треба відзначити, що Перемишль мав вийняткове призначення у завданнях і праці УВО, бож це Княжий город, ключова його позиція на окраїнах Західньої України тощо. Конспірація серед членів УВО, зокрема в Перемишлі та в Окрузі, була вийняткова та строга. Є. Зиблікевич, як колишній вояк Січових Стрільців, перестерігав й в УВО строгу дисципліну та конспірацію. Тому й не було польській поліції відомо, хто очолює УВО в Перемишлі та який її членський склад.

Бастіон

Хоча родинна хата мала великий вплив на патріотичну настанову Є. Зиблікевича, то неменшу ролю у різьбленні характеру Євгена мало місто Перемишль. Чому? Бож Перемишль лежить на кордоні Польщі й України. Оте наше місто сторіччями переживало безперервно та найбільш безоглядно натиск польщини, різну польську сваволю. Зокрема на переломі XVI і XVII сторіч, коли в Перемишлі та в цілій Перемиській землі закріплювалась польська шляхетська влада, а радше сваволя. Українські мешканці міста Перемишля увесь час ставили відпір, чи вірніше відсіч польській навалі, а зокрема важливу боротьбу зводила Українська Церква! На зам-

(Закінгення на стор. 4)

К. Крупський

ГОЛОС ПЕРЕСТОРОГИ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ

THE REAL WAR, by Richard Nixon, Warner Books, New York, 1980, pp. 314.

(1)

У травні ц.р., на полицях американських книгарень появилася нова книжка авторства колишнього президента ЗСА Ричарда Ніксона. Як інформує літній випуск журналу „Форейн Афейрс", право на друк цієї книжки вже продано 30-ти країнам, а тираж її першого видання у ЗСА становить 105,000 примірників.

Значення цієї книжки зовсім відповідає заголовкові нашої статті, бо це не тільки ще одна книжка з вивіскою політичних наук чи дипломатії, а книжка автора, який відносно порушеної теми має багато до сказання. Бож він сам вирішував багато проблем, децизія яких ще діє і діятиме якийсь час у світовій політиці.

Дві книжки

Після резиґнації з посту президента Ніксон на протязі чотирьох з половиною років жив у своїй каліфорнійській резиденції у Сан Клементе і за той час написав дві книжки. Перша з них це — „Спогади", а друга — це книжка про яку мова в цій статті. Сам автор зовсім слушно вважає свої спогади вглядом взад, а цю книжку вважає вглядом вперед. Він каже,що третя світова війна між Совєтським Союзом і ЗСА розпочалася ще перед закінченням Другої світової війни. Захід, — каже він, — є очолений Америкою, а Совєтський Союз, на ділі, репрезентує традиційний російський імперіялізм, бо його сателіти є вдержувані силою в таборі Совєтського Союзу. Досі, світ сприймав кремлівські завойовницькі дії відокремлено і тому вони поодиноко не виглядали дуже грізні. Берлін, Корея, В'єтнам, Куба, Південна Америка, Африка, Середній Схід, а тепер Афганістан, окремо ніби не представляють якоїсь драматичної загрози Заходові, але коли ті кремлівські дії у названих країнах і частинах світу є сполучені в цілість, то вони дають незаперечний доказ загарбницької політики Москви, яка постійно змагає до опанування світу.

Завойовницький похід

Ніксон переконливо доказує, що Москва під прапором революції за визволення народів намагається замінити демократію своїм варварським деспотизмом. Поневолюючи багато народів, Москва у своїй пропаґанді водночас представляє свій завойовницький похід як дію в ім'я тих народів, що падають жертвою загарбання, або як в ім'я „народних демократій", в яких, — каже Ніксон, — голос народу не має найменшого значення, бо нарід не має можливости свобідного вибору і то зовсім так, як не мають тієї свободи народи так званого „Совєтського Союзу", які мусять підпорядкувати свою волю бажанням кремлівського проводу.

Найгрізнішим є це, — каже Ніксон, — що в останніх роках Совєтський Союз озброївся по зуби і в декількох родах модерної зброї, як кількісно так і нищівною силою перегнав Америку. В часі кубинської кризи в 1962 році, Америка перевищувала Совєтський Союз в нуклеарному озброєнні в такій пропорції як 15:1, але вже в часі єгипетсько-ізраїльської війни в 1973 році, Совєтський Союз був приблизно нарівні з Америкою. Від того часу Совєтський Союз видає втроє більше на озброєння чим Америка.

Однак, СССР перегнав ЗСА в озброєнні не тому, що совєтська система краща і більше продукує. Нічого подібного. Продукція Заходу разом з японською є вчетверо більша від совєтської. Тільки зброї Совєтський Союз продукує більше і то тому, що в тій країні ніхто не сміє оспорювати завеликих видатків на озброєння. Якщо Захід схоче продукувати більше зброї, то СССР ніяк не видержить конкуренції.

В останніх роках присутність совєтських воєнних кораблів на морях драматично збільшилася. Світ немов з байдужістю прийняв присутність совєтських воєнних кораблів в районі Індійського моря, але тепер, коли Москва захопила Афганістан стає зовсім ясною стратегія Москви захопити Перську затоку і таким чином взяти в свої руки контролю достави нафти, яка для Заходу є тим чим кров для життя людини. Здобуття Перської затоки — це мрія білих і червоних кремлівських царів.

Ніксон цитує вислови кремлівських вождів про стратеґічну важливість Перської затоки для московської імперії як в минулому, так і в сучасному часі. Він подає прекрасний огляд того як Москва з давен-давна підготовляла пляни загарбання Афганістану. З цим оглядом Ніксона варто познайомитись.

Брежнєв сказав до президента Сомалі: „Нашою метою є здобути контролю над двома великими скарбами,від яких Захід є залежним: скарб пальної енерґії у Перській затоці і скарб мінералів у Південній Африці". Якщо червоним царям вдасться захопити Перську затоку, то Захід програє третю світову війну.

(Продовження буде)

Іван Флис
головний предсідник УНС

БЕЗСЛАВНИЙ XIII КОНҐРЕС

(12)

Іронію способу ведення XIII Конґресу найкраще ілюструє цитата-статті, згл. промови, яка була надрукована в „Конґресових Вістях" УККА (ч.12) з 8-го жовтня 1976-го року, саме перед XIII Конґресом у статті написано:

> ...Тому жадних підстав не має закид про брак паритетности чи закид про брак толеранції в керівних органах УККА, де всі справи вирішуються на засаді шукання узгіднення і демократичного голосування, при повній свободі виміни думок.
>
> Закид, що, мовляв, у керівних органах сидять задовго ті самі люди, чи провідне становище мають братські Союзи, не витримує критики, бож кожна організація має право посилати до керівних органів УККА таких людей, яких вважає для такої праці найкращими і ніхто не може ззовні диктувати тій чи іншій організації, кого вона має посилати до керівних органів, якщо ми зберігаємо принципи демократії.
>
> Також неґація братських Союзів не має основ, коли врахувати вклад, який дали в українське громадське життя Союзи, їхню потенційну людську і фінансову силу і їхнє незаперечне важливе місце в житті громади..."

Я дозволив собі підкреслити останній відступ, щоб цим наголосити його важливість.

Автором цих слів був ніхто інший, як Ігнат Білинський, який, як виглядає, за чотири роки основно змінив свої переконання.

Де поділися на цьому XIII Конґресі вирішування проблем УЗГІДНЮВАННЯМ? Де було демократичне голосування, як делегати на XIII Конґресі були змушені мати до діла з механічною більшістю? Де поділася повна нагода для всіх висловлюватись при затичці, наложеній на рота меншости механічною більшістю та в наявності антагоністичного відношення більшости до меншости?

Куди зникла за чотири роки висока повага п. Білинського до українських братських Союзів? Чи може наші братські Союзи втратили щось із свого потенціялу в членах і фінансах, про який він говорив? Чому вони в 1980-му році повинні бути переставлені на принизливу, другорядну позицію в офіційних органах УККА? Чи ж українські братські Союзи не продовжували вкладати свої максимальні зусилля для української справи?

А „демократія" — означає для американців дещо більше, як „більшість голосів". Демократія спрямована на рівність і толеранцію для всіх. Демократія ґарантує свободу для всіх політичних партій, які появляються на обрії. У демократії переконання принципів і концепцій не накидається людям, які не бажають їх придержуватись.

У часописах, контрольованих проводом Визвольного Фронту, кидається і кидатиметься всілякого роду обвинувачування на Український Народний і Український Братський Союзи за спричинення розколу в українській громаді. Це є приділюванням важливости наслідкові без приділення відповідної уваги причини. Спитайте самі себе: „Хто був напасником і хто оборонявся?" і матимете відповідь на те, хто розбив Український Конгресовий Комітет Америки.

Організації Визвольного Фронту мають тисячі патріотичних, важко працюючих і жертвенних членів. Вони належать до найбільш активних елементів у наших українсько-американських громадах. Багато з них є членами Українського Народного Союзу. Ми вітаємо цих членів та цінуємо їхні зусилля, щоб вчинити УНСоюз ліпшою організацією.

Але проти чого громада виступає, то це намагання проводу Визвольного Фронту опанувати кожний аспект життя українсько-американської спільноти. І це є причиною ворожнечі, що наростала в наших громадах проти проводу Визвольного Фронту та яка закінчилася вибухом у пополудневих годинах 3-го дня XIII Конгресу.

Причина розбиття УККА має пряме відношення до поведінки проводу Визвольного Фронту під час і перед XIII Конгресом. Справа „ротації на пості екзекутивного віцепрезидента" є тільки одною із причин загального виходу делеґатів із залі нарад. Важливішою причиною є факт, що в УККА, в наслідок перебрання його керівних органів збільшенням Екзекутиви до 26 членів, зайшла повна зміна самого його характеру.

Перебрання перетворило УККА з американсько наставленої організації спрямованої на освідомлення Америки і американського Уряду відносно українських прагнень до волі і незалежности, на европейську організацію, зорієнтовану на революційні ідеї чужі для американського способу життя. Ми повинні розуміти, що американські українці не є готові штурмувати ворота Києва. Але американські українці бажають робити все, що в їхній силі,для підтримки дорогих серцю їхніх предків ідеалів української незалежности, все у контексті з їхніми американськими віруваннями у демократично-республіканську форму правління.

Зміна основного характеру форми УККА з американсько наставленої на европейсько наставлену організацію є основною тріщиною, яка призведе до кончини УККА, якщо її негайно не направиться. Така драстична зміна ламає саму конституцію УККА та ставить під загрозу звільнення від оподаткування стан УККА.

Український Народний Союз від початку його заснування в 1894-му році завжди був сторожем і речником національного сумління американських українців.

УНСоюз нічого не хотів для себе самого. Все, чого він бажав, це була єдність і братерська співпраця в різних наших громадах. УНСоюз не просив про фонди. УНСоюз давав свої фонди на всі вартісні українські організації та їх цілі. УНСоюз не намагався опановувати. УНСоюз стояв на сторожі закону і ладу в наших громадах. УНСоюз охоче віддає першенство бажанням і потребам наших громад та нашій українській справі.

Конвенції УНСоюзу розвинулись у справжні форуми для голосу українсько-американських громад. Довгі роки конвенції УНСоюзу правили за одинокі українські парляментарні тіла в ЗСА. В 1940-му році УНСоюз передав цю традицію УККомітетові в надії, що конвенції УККА продовжуватимуть службу парляменту для всіх американських українців,парляменту, що буде ведений у справжньому демократичному і братерському дусі. Наші надії розвіялись на XIII Конгресі.

Це не було перший раз, що УНСоюз помилився. В 1916-му році, коли виявилося, що Федерацію Українців,яку УНСоюз допоміг створити, опанували елементи, мислен-

(Закінгення на стор. 4)

„Жайворонки" і „Верховинці"...

(Продовження зі стор. 1)

Дівочий хор „Жайворонки"

вже можна замовляти в крамницях АРКА, СУРМА і ЕКО.

Корнель Василик, користаючись рідкою зустріччю з редакторами „Свободи", дещо більше розповів про працю Осередку і його пов'язаність з українською великою громадою не тільки в Ню Йорку, але також в багатьох інших містах ЗСА, де вже вспіли побувати мистецькі одиниці СУМ-А, несучи нашим людям мистецьку насолоду і пропагуючи українську культуру перед своїми і нашими співгромадянами різних національних походжень. Їхні виступи були вже кількаразово прихильно оцінені фахівцями. Вони напевно й на цьому заплянованому концерті принесуть багато радости й насолоди присутнім, бо завдяки працьовитості керівників і учасників мистецькі одиниці, значно піднесли свій мистецький рівень, не зважаючи на це, як заявив голова, що спільнота відносно мало прив'язує уваги справам виховання молоді, заставляючи її дуже часто працювати в невідрадних умовинах і на своїх власних засобах.

„Не зважаючи на це, — заявили гості, — Осередок вдержує велику числом Школу Українознавства з 12-ма клясами, влаштовує власні внутрішні імпрези, а навіть дозволяє собі на дальші поїздки з мистецькими одиницями по українських скупченнях в ЗСА і Канаді".

В розмові були порушені також загальні проблеми виховання молоді і вдержування її при українстві, що у свою чергу зупиняє денаціоналізаційні процеси, які з великою силою вдаряють в українські береги наносячи спустошення в рядах молодого покоління.

Гості висловили сподівання, що українська громада Метрополітального Ню Йорку заповнить відносно невелику залю Фешен Інституту, щоб доказати, що не тільки молодь повинна залишитися в українському середовищі і працювати зі старшими, але також старші підтримують почини молоді, щоб їхні виступи перетворювати на всеукраїнські успіхи.

Управа УВАН у США

із смутком повідомляє, що 4-го грудня 1980 року, у Ню Йорку, упокоївся, член-кореспондент Академії

бл. п. архітект

ІВАН ЖУКОВСЬКИЙ

Родині Покійного висловлюємо наші співчуття.

Ділимося сумною вісткою, з Родиною і Знайомими, яка наспіла з Рідного Краю, що дня 3-го листопада 1980 р. по тяжкій недузі, відійшла у Вічність, наша Найдорожча і Незабутня;

МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ І СЕСТРА

св. п.

ІОСИПА ОЛЕКСІЄНКО

У глибокому смутку і жалю залишились,
донька: Леся
син: Юрко з дружиною, дітьми і онуком
син: Михайло з дружиною, дітьми і онуком
син: Ярослав та дві сестри в Рідному Краю.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
дня 14 грудня в Православній церкві Св. Покрови в Денвері, після панахиди поминки. Леся, Петро

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

св. п. **ВОЛОДИМИРА Е. БОГАЧЕВСЬКОГО**

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в неділю, 14-го грудня 1980 в Ню Йорку, в церкві св. Юра, о год. 12-ій дня.

Також в Гюстоні, Тексас, Торонто, Канада і Палатайн, Ілл.

Дружина — ТЕТЯНА
Сини:
ЮРІЙ з дружиною РОМОЮ і дітьми
ОЛЕГ з дружиною МИРОСЛАВОЮ і дітьми
Донька — ОЛЕНКА БАЧИНСЬКА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і дітьми

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ І УД УНА

повідомляє зі сумом Членів Братства, Комбатантів й Українське Громадянство, що в неділю, 7-го грудня 1980 р., відійшов у Вічність, кол. підстаршина Волинського Леґіону та І. УД УНА, член Головної Управи та Крайової Управи (ЗСА) Братства, кол. голова та довголітній член Управи Станиці Братства у Філядельфії, Па.

сл. п.

СТЕПАН МАЗУРОК

ПАНАХИДА в п'ятницю, 12-го грудня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E Tabor Rd., у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 13-го грудня 1980 року, о год. 8 30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Благовіщення у Мелровс, Па. на український католицький цвинтар у Факс Чейс.

Вельмишановній Дружині, Дочкам і Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Головна і Крайова (ЗСА) Управи Братства

Ділимося з Рідними, Друзями і Знайомими болючою вісткою, що 8-го листопада 1980 р. в Торонті, по короткій і важкій недузі відійшов від нас у простори Вічности, на 76-му році життя, наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

ВАСИЛЬ ФЕДОРІВ

залишаючи в глибокому смутку:
дружину — ВАРВАРУ
сина — ВОЛОДИМИРА з дружиною ДАРІЄЮ і дітьми АНДРІЄМ і ЮРІЄМ (ЗСА)
дочку — ДАРІЮ ГОЛИК з чоловіком СТЕПАНОМ і дітьми ВОЛОДИМИРОМ, МАРТОЮ і РОМОЮ (Торонто)

Хай легкою буде Покійному земля чужини.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

НЕ ОСНОВИ, А ОСОБИ

У статті головного предсідника УНСоюзу Івана Флиса п. з. „Безславний XIII Конгрес", „Свобода ч. 257, 10-го грудня ц. р., трапилася друкарська помилка. Було надруковано: „Коли ми говоримо про ротацію, то ми говоримо про принцип, а не про особу чи основи", а має бути: „Коли ми говоримо про ротацію, то ми говоримо про принципи, а не про особу чи особи".

У глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 30-го жовтня 1980 року, в Україні, відійшла у Вічність
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ОЛЬГА ХОЛЄВА

проживши 68 років.

Горем прибиті:
ІВАН — чоловік в ЗСА
СИН, НЕВІСТКА і 2 ВНУКИ в Україні

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, ДІДУНЯ та БРАТА

бл. п. мґра

ЕВГЕНА ЛОЗИНСЬКОГО

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в церкві св. Юра в НЮ ЙОРКУ, в неділю, 14-го грудня 1980 року, о год. 4-ій по пол.;
в церкві св. Духа в ЧЕСТЕРІ, Па., в понеділок, 29-го грудня 1980 року, о год. 7-ій ранку
і в Українській Церкві в ЛЮРДІ.

Про участь і молитви за душу Покійного просить горем прибита

РОДИНА

В пам'ять Покійного зложили пожертви на Українську Церкву в Люрді по 50 00 дол.: Марія Лозинська, мґр Мирослав і Ляриса Кий, д-р Аскольд і Роксоляна Лозинські; по 20 00 дол. — д-р Іван Лозинський.

На церкву св. Юра в Ню Йорку 100 00 дол. — Марія Лозинська.

Ділюся сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що 2-го грудня 1980 року, відійшов у Вічність
мій Найдорожчий МУЖ

бл. п.

БОГДАН ЧУЖАК

на 65-му році життя.

ПАРАСТАС в четвер, 4-го грудня 1980 року о год. 7:15 вечора.

ПОХОРОН в п'ятницю, 5-го грудня 1980 р., о год. 10:30 ранку на місцеве кладовище.

В глибокому смутку:
дружина — ЛІНА
Ближча і дальша Родина

З глибоким сумом сповіщаємо Друзів і Знайомих, що 23-го листопада 1980 року в Детройті, Міш., після довгої недуги, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, упокоїлась в Бозі

бл. п.

МАРІЯ ТРЕПЕТ

з ДАШКОВСЬКИХ

народжена 24-го листопада 1897 р. у м. Корсунь, Україна.

Вдова по бл. п. інж. Петрові Трепетові, сотникові Армії УНР.

ПАНАХИДА відбулася 24-го листопада 1980 р., о год. 7 30 веч. у похоронному заведенні М. Градовської.

ПОХОРОН — 25-го листопада 1980 р. з української православної катедри Св. Покрови, Савтфільд, Міш. на Grand Lawn Cemetery.

В жалобі:
ОЛЕНА й МИКОЛА ЛІСКІВСЬКІ — донька й зять
МАР'ЯНА, ОЛЬГА й МАРКО ЛІСКІВСЬКІ — онуки
АЛІНА, ІВАН і ВІКТОР КАЧМАРІ — донька, зять і онук
КАТЕРИНА й ДАҐЛАС КЛАРК — онука з чоловіком
ГРИГОРІЙ, ТЕТЯНА й МАРІЯ НАЗАРЕНКО — друзі
Ближча й дальша Родина в Україні й Европі

Український Хор „Думка" в Ню Йорку

в смутку повідомляє своє Членство і Громадянство, що в четвер, 4-го грудня 1980 року, відійшов у Вічність

бл. п.

Інж. ІВАН ЖУКОВСЬКИЙ

кол. диригент жіночого хору „Думка", організатор і диригент „Молодої Думки" диригент Оркестри Думки та був. голова Хору

Нерхай чужа земля буде Йому легкою.

Вельмишановній Дружині і Родині висловлюємо наші щирі співчуття

Управа Хору „Думка"

Ділимося сумною вісткою, що у неділю, 7-го грудня 1980 р., відійшов у Вічність, на 59-му році життя, уроджений у селі Вага, пов. Підгайці, Зах. Україна

бл. п.

БОГДАН СТЕЛЬМАХ

учитель народної школи в м. Золотники та селі Дубинки та в Німеччині в українських таборах в Бамберґу й Байройті до 1948 р., до часу виїзду до Америки.

В глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ
доня — ДАРЦЯ
син — ОРЕСТ
батько — ІВАН
мати — ТЕТЯНА
шваґер — ІВАН КУЛИНЯК і його дочка УЛЯНА
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 11-го грудня 1980 р., о год. 9:30 ранку з похоронного заведення Moreland Robert Funeral Home, 9th Main Street, Trainer, Pa. (Честер), а опісля на цвинтар.

У глибокому жалю та смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 1-го грудня 1980 р., з волі Божої відійшла від нас
наша Найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБУСЯ і ТЕТА

бл. п.

СТЕФАНІЯ ЯВОРСЬКА

з ПАДОХІВ

дружина колишнього старшини Української Галицької Армії, Армії Української Народньої Республіки, 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, адвоката, колишнього посла до Варшавського Сойму — ОЛЕКСИ ЯВОРСЬКОГО, уроджена 16 листопада 1902 р.

ПАНАХИДИ були відправлені 4 і 5-го, а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ 6-го грудня 1980 р. в українській католицькій церкві св. Николая в Торонті, Канада та на цвинтарі Йорк в Норт Йорк — Торонто.

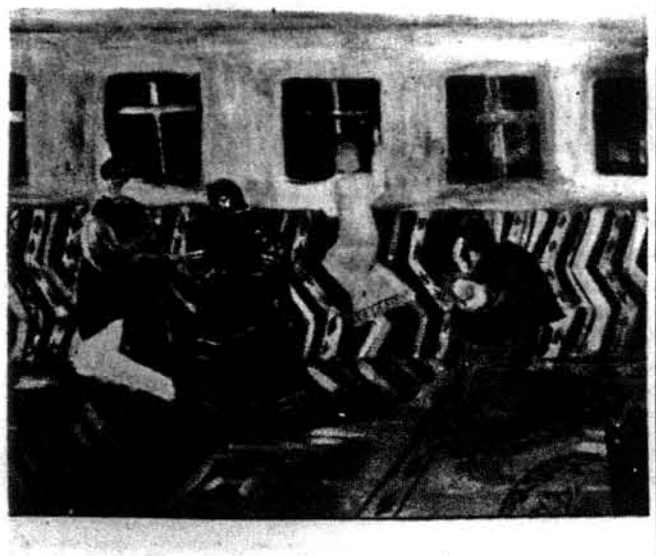
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Чоловік — ОЛЕКСА ЯВОРСЬКИЙ
Дочки:
ЗОРЯНА з чоловіком ОСТАПОМ СОКОЛЬСЬКИМ та дітьми РОСТИСЛАВОМ і РОКСАНОЮ, та
ЖДАНА ФЕДУЩАК з дітьми НАТАЛЕЮ та МАРКОМ
Сестри — МИРОСЛАВА МАРКЕВИЧ, ІРЕНА СКУБІДА і ВОЛОДИМИРА ПАДОХ з родинами
Брат — ЯРОСЛАВ ПАДОХ з дружиною ІРЕНОЮ й доньками
Сестрінки:
ОКСАНА П'ЯСЕЦЬКА з чоловіком ПЕТРОМ і дітьми ПЕТРОМ, НІНОЮ і ГРИГОРОМ
МАЯ ЛІТЕПЛО з чоловіком МИРОСЛАВОМ і дітьми МАРКОМ і СТЕФАНІЄЮ
ХРИСТЯ ПАДОХ і
ІГОР ХАРІЩАК та дальша Родина

співчуття можна вислати на адресу: Олекса Яворський, 194 Geoffrey Street, Toronto Ontario, Canada.

Зоя Лимарь...

(Продовження зі стор. 1)

Різдво Господнє, олія

Зоя Лимарь не знайшла того, що шукала. Індивідуалістка від стіп до голови, не знайшла і тут незалежности, бо такої нема ні в одній ділянці людського існування в СССР.

Залишила тож Зоя Москву, де вчилася в Театральному інституті ім. Маяковського, і театр. В перенаселеній Москві теж не дістала в додаток прописки. Повернулася в рідний Ленінград, де швидко по тім одружилася, закохавшись в маляра Олексія Красновського, теж „неконформіста", і не лише в малярстві, а й у житті.

Тоді відчула сильно артистка,що кличе її мистецтво „неколективне", і якраз малярство було тим покликанням, при якому вже й залишилася, залюбки віддаючи всю себе барвам, символіці, несподіваним видивам, що їх можна було класти на полотно, і українській народній стихії, бо це в ній окунулася і відразу знайшла себе, коли приїхала на відвідини до сестри батька в українське село, де все ще стояла писана піч, де був погріб-пивниця з „нечистою силою" зовсім гоголівського чи стороженківського хову, де квітне напороть в лісі опівночі, де співають солов'ї й вогненно-яскраві півні, і де все має якесь укрите значення, таємний зміст, і викликає безмежжя фантазії.

Потім такий півень з'являтиметься на весільній картині — автопортреті Зої, а сама сидітиме, засватана у ворожінні на покуті з кількаярусним вінком на голові, вся заквітчана, почуваючи вічний зв'язок з землею, на якій не народилася, на якій не виростала, але без якої життя було б порожнім.

В Ленінграді, отже, працювали обоє в славнозвісному „Ермітажі", реставруючи картини, тканини й інші музейні скарби. Для такої праці також мала Зоя закінчену освіту в Школі реставраторів і музейних оберігачів. Зокрема вона любила працювати з гобеленами і з костюмами старих часів. В цій ділянці мала чималі успіхи. Ось її костюм з ХУІІІ віку поїхав за кордон на виставку старовинної ноші, яку спонзорувала Джекелін Оназіс, — розповідає з оправданою гордістю.

Проте за участь у виставці неконформістів Зою звільнили з праці, яку любила. І на цьому щикани влади не припинилися. Коли славний український мистець Феодосій Гуменюк запросив її взяти участь у Другій виставці українських мистців неконформістів у Москві, вона везла на виставку свої шість картин, які їй „таємничо" вкрали в потязі і з яких є лише фотографії. Тоді ж намалювала присвячену дідові Несторові Лимареві, який загинув на засланні в 1933 році, картину — Мапу України. Велике полотно, велика мапа, вся Україна горить в огні, обпалені краї, Україна, що палахкотить полум'ям, кров'ю і світлом...

Про діда все ще живі в родині леґенди, як і про його рід: походили всі з Олександрії, село Петрове, біля колишнього Єлисаветграду.

Виростаючи в Ленінграді, хоч гарному, проте холодному місті, мріяла про Україну, про яку мала казкову уяву спочатку маленької дитини, коли п'ятилітньою вперше на Україні побувала. Краще свою небачену Вітчизну й реальніше пам'ятає вже Зоя з віку 12-15 років. Тут вперше побачила вишні в цвіту. Їла вперше абрикоси. Була в старосвітській хаті з розписаною півниками й мальвами піччю, з вишитими рушниками, святими образами-іконами в куті, за ними пучечки висушеного чудесного зілля. Як в Гоголя, як в Шевченка. І церкви із зрізаними копулами-банями...

З тітчиними трьома дочками — всі мали чудові голоси — співала старовинних пісень, коли пасли — череду. Це також було особливим досвідом зв'язку з землею й давниною для великоміської панянки. І все це таке відмінне від Півночі, таке весняно-тепле й квітчасто-затишне!

На Україні також ворожила Зоя вперше — там все ще є забобонні і віруючі. Їздила возом по завороженому колі, бо місць на Україні багато таких. Ось і дідові Несторові випало на долю стрічатися і з „відьмою", яка видоювала молоко в корови вночі, темінню кромішною, і з самим дідьком, що міг обдарувати потім переможця над собою талантом скрипаля-віртуоза та майстра до кожного музичного інструменту, як це трапилося дідові Кузьмі... Все це і більше потім стане на полотнах численних Зоїних образотворчих креацій.

Звертається Зоя Лимарівна часто і до релігійної тематики, по-своєму переосмислюючи старі й новіші вірування. Релігійні мотиви мабуть таки переважають в неї. Так було і в Ленінґраді, коли зробили подружжя Красновські виставку неконформістів у власній квартирі, тобто — в маленькому міському мешканні, — але відвідувачів було сімсот людей, які довідалися про експозицію „з уст до уст". Такі виставки в Совєтах популярні. Проте, і тут розпадається все на „три категорії". Коли в Ленінґраді за самовільні виставки переслідували відносно легко, бо там це „екзотика", — каже Зоя, — то в українському Києві за це все „вже саджали", а в „націоналістичному" українському Львові за таке вже платять і життям...

Хоч і не в тюрмі, Красновські все таки жили без праці. Але добрі люди не дали загинути: один приносив те, другий — інше. Після останньої виставки влада вирішила їх викинути з СССР до Ізраїлю, але тому, що обоє Красновські „неєвреї", вони до Ізраїля відмовилися виїхати, настоюючи на тому, щоб їх пустили просто на Захід.

Треба було вдатися до драстичної акції і потрапити до преси Заходу: подружжя Красновських вирішило було в свій час добитися виїзду через американське посольство в Ленінґраді: попереду йшов чоловік з дитиною, поки міліція виривала з рук Олексія дитину, не пропускаючи його далі до консульства, Зоя прорвалася у будинок з криком розпуки „допоможіть!" Тут виповнила всі папери, і незабаром до них прийшов виклик в Америку від російського допомогового товариства.

І ось вони в ЗСА. Живуть в Асторії в не дуже привабливих матеріяльних умовах, хоч і забезпечені до певної міри, бо пан Олексій працює і тут реставратором, беручи праці на дім, щоб бути не зв'язаним часом і місцем. У Красновських двоє дітей — трирічний Тимофій, що його люб'язно ген. Григоренко — приятель молодого подружжя — називає „Тимохою", і доня восьми років — Леся. Англійську мову вже всі четверо опанували; батьки розпочали науку ще в Австрії, де провели певний час і де Зоя мала успішну під кожним оглядом виставку. Всі картини з неї були умлівіч продані.

Тут, в ОМУА, цього місяця виставить 35 приблизно своїх праць — олія і графіка переважно — для оглядання української публіки, на яку надіється,що позитивно до неї — українки — поставиться. Хоче також братися за ілюстрацію книжок. Її особливо приваблює творчість Гоголя, Коцюбинського. Взагалі Зоя Лимарь любить філософувати на тему мистецтва. Свій стиль, чи пак свою манеру в малярстві окреслює словами „фантастичний реалізм", хоч і з певним застереженням: так бо не хоче Зоя вкладати себе в будь-які рамки!, але це опреділення, яке запозичили з німецького сучасного малярського напрямку, найбільше відповідає її картинам, „особливо в царині почуття". Фантастика, але й реалізм; фіґуративне зображення уявного світу й спогад про бачене чи вимріяне. Хотілося втілити теж середньовічну теорію добра і зла, що полягала в тому, що творячи зло, одноразово твориш добро, може тому, що горе і страждання наближує ближче до Бога, отже до Добра.

Тому таке сильне звертання в мисткині до віри, до релігії, хоч, зачитуючись Святим Письмом і шукаючи Бога, як це робить сучасна інтеліґентна жінка, тяжко і їй знайти відразу відповідь у церковній дещо „спрощеній трактовці". Бо Церква — це ідеологічна інституція, а відповідь на питання віри надто складне. Годі бо пояснити те, що треба відчути перш за все, — каже мистець.

На Заході нарешті дихається вільніше, бо в СССР страшне життя. Загальний відчай. Всі чогось ждуть. А того „чогось" нема. Нічого не трапляється. В чеканні минає все життя: коли дадуть „получку", коли дадуть кімнату? коли дадуть квартиру? І дивляться на годинник: ось минула одна хвилина, нічого не сталося, а життя пройшло. Кругом брехня й засилля інформаторів, що підслухують, обклепують, доносять. По селах знову ж суцільне отупіння, люди не знають, хто вони такі, заник пам'яти.

Їй було шість років, як Хрущов розвінчав Сталіна. Це була історична подія епохи. Але Хрущову і тепер в СССР не прощають того, що не довів справи до кінця, що зупинився на півдорозі, сам, здається, злякався того „генія свободи", якого викликав своїм потягненням. Це так міркує ліпша частина совєтського населення. А в гіршої — партійної — Хрущов знищив віру в ідеали большевицько-сталінські... Ці люди вже цілком „совєтські" і „не відчувають власного безобразія" і не розуміють його. Совєтська влада свого добилася...

В тому водовороті, в тому вирі, крутяться діти. Дома чують одне, йдуть в школу, а там та велика лжа. Вдома бабуня навчає, що є Бог, в школі вчать безбожництва. Настає роздвоєння в душі. Ось не в одній родині українській, хоч як льояльно до совєтської влади наставленій, все ще зацілів як недобиток один „якийсь оригінал" (як в „Юродивому" Шевченка), що казатиме до вже зросійщених приїжджих з Півночі „нащадків дулібів і полян", що він „не хоче розмовляти з кацапами". Потім хтось з „конформістів"-правнуків горобиної ночі передуматиме цю увагу любленого старого й стане „не-конформістом", і знайде коріння рідні далекої дорогої землі...

З того досвіду-спогаду, баченого й відчутого, — з туги встануть нові полотна. Сидітиме дівчина спиною до світу, дивитиметься в далечінь, кругом шалітиме небезпека, але Янгол-Хоронитель над незайманою боронитиме від уроків. Скрізь на картинах вікна. Багато вікон. Бо, якщо нема виходу дверима з фатальної ситуації, шукай вікна, навіть щілини... На вікні висітиме вінок або він пливтиме за течією вічної ріки. Може це Дніпро, і русалка той вінок дістати намагатиметься з дна Дніпрового. На обличчі світитиметься вічна туга за молодістю, яка є в мисткині, але яка минає у „вічної жінки"... І ось тут же старі жінки йдуть у церкву і так добре їм — примирення й спокій у їхніх струджених обличчях.

Ось старе кладовище, бо і це частина нашої екзистенції. „І веселість не може бути абсолютною. І цей образ умотивований, бо була колись на такому цвинтарі, де були розмиті дощем і викинені з могил кістки, якими вже забули люди перейматися. Зоя зібрала їх сама і поховала, бо так підказував їй голос предків.

На Благовіщенні Янгол дасть білу лілею, але очима своїми Мадонна вже бачить Розп'яття і Хрест.

В картині „Різдво Христове" — Єлисавета вже стара. Хлопчик років десяти — отрок дивиться у вікно, чекаючи Вифлеємської зірки. Тут все зміщено в часі і просторі, як і на інших картинах: Голгофа, Зоря, Розп'яття. Навіть Марія-Богоматір відсутня, хоч є Новонароджений.

А у „Вікнах", різних форм і епох, можна розпізнати все: все життя від початку й до кінця, і раптом край вишитого українського рукава, бо в Зоїному серці постійно звучить український мотив, що його шукатимуть і знаходитимуть відвідувачі Ґалерії ОМУА в тиждень з 21-го грудня до 28-го, коли Зоя Лимарівна привітає їх на своїй виставці в Ню Йорку.

Наради Відділу УККА в Картереті

Картерет, Н. Дж. (В.М.). — В суботу, 22-го листопада, тут, у приміщенні Українсько-Американського Горожанського Клюбу, відбулися з рамени місцевого Відділу УККА громадські сходини, які відкрив і їх вів голова інж. Володимир Янів; секретарював Іван Рачинський; фінансовий звіт подав Іван Кушнір. Голова Відділу — делеґат на XIII Конгрес Українців Америки, що відбувся 10, 11 і 12-го жовтня цього року в Філядельфії, — подав громаді звіт, що його доповнили й інші делеґати XIII Конгресу: від УНСоюзу — Іван Кушнір, від СУА — Розалія Теребецька, від ООЧСУ — Іван Рачинський, від УНПомочі — Осип Глущик, від Українсько-Американського Горожанського Клюбу — Іван Васічко і від „Провидіння" — Василь Маттлага. Після звітів велася довша дискусія про перебіг XIII Конгресу, і це зацікавлення справами Конгресу в громаді Картерету треба вважати позитивом.

Далі приступлено до ділових справ місцевої громади: вибрано святочний комітет на чолі з головою Відділу інж. В. Яновим для вшанування дня української державности — Свята 22 Січня. Також заплановано з молоддю влаштувати в місяці березні Шевченківське свято і весняну забаву. Щоб допомогти школі українознавства, вирішено влаштувати для всіх дітей громади Свято св. Миколая та допомогти сумівцям і їхній танцювальній групі, і подібне.

Після короткої дискусії, яка мала місце знову на теми суспільно-громадського й політичного життя української громади, голова закрив наради.

БОФФАЛО ПРО „ГОЛОД 1933 РОКУ"

Боффало, Н.Й. — Згідно з дорученням Головної Екзекутиви Фонду Катедр Українознавства, Відділ в Боффало, що його головою вже десять років є Василь Шарван, продовж вересня і жовтня перевів грошову збірку на видання книги про „Голод 1933", що її приготовляє до друку Український Науковий Інститут в Гарварді.

При помочі радіопрограми В. Шарвана, Відділ завершив збірку таким вислідом: 30 жертводавців з Кадани на суму 1,152 дол., 144 жертводавці боффалівської округи — 5,148 дол., разом — 6,300 долярів.

Євгенові...

(Продовження зі стор. 2)

ковій горі в Перемишлі були звалища і руїна катедри Св. Івана Хрестителя і Ротунда з мешканням першого та найстаршого русько-українського єпископа в Червенських городах. Молодий Є. Зиблікевич 1-го Листопада 1918 року був уже в рядах Січових Стрільців, як на ратуші міста Перемишля і на Замковій горі залопотіли українські державно-національні прапори. Ідея 1-го Листопада 1918 року миттю пролетіла по всій Перемиській Землі і просторах Галицької Волости. Цей факт ще більше наснажив Є. Зиблікевича національною гордістю. Адже ж вірилося, що Перемишль переборов усі ворожі наступи.

І хоч сьогодні Перемишль і ціле Посяння у неволі, але не піддаються денаціоналізації, а молоде покоління чітко відрізняє своє від чужого, себто живе видержливістю, а найважливіше кріпкою вірою і надією на краще майбутнє, то це природний гарт у спадковості від минулих віків міста Перемишля, в якому родився і жив та гартувався у юності Є. Зиблікевич.

У 1924 році польська поліція арештує Є. Зиблікевича та багатьох інших українців під замітом приналежности до УВО. До слідчої в'язниці при вул. Яховича у Львові привезено тоді багато здогадних Увістів, а слідство було сповите таємницею. Ніччю з 12 на 13-го лютого 1924 року у в'язничній камері ч. 7 замордувала поліція Ольгу Басараб. Незабаром від 9-28-го березня 1925 року відбувся процес, а підсудними були: Василь Коваленко — сот. армії УНР, полк. А. Мельник — інженер, Є. Зиблікевич — студент права, Ірина Вахнянин — дружина гімназійного учителя в Перемишлі, Б. Зелений — студент техніки, Микола Білянський — студ. медицини та чотирьох інших, що їх прізвищ уже важко пригадати.

Акт обвинувачення закидав підсудним розвідчу акцію, яку інтенсивно провадила УВО серед польської армії. В історії українських політичних процесів його названо: процес Басарабців, бо у слідчій камері, про що була мова вище, замордовано Ольгу Басараб, яка своїм героїзмом, мовчанкою під час слідства, поклала знам'я на цьому процесі.

Підсудні Коваленко та полк. А. Мельник домагалися відчитання акту обвинувачення в українській мові, а всі інші підсудні зголосили свою солідарність. Боронили визначні українські адвокати зі Львова і д-р В. Загайкевич з Перемишля та д-р С. Біляк з Городка Яр. Після трьох тижнів процесу проголошено присуд: А. Мельник — чотири роки, Коваленко і Зиблікевич — три роки, а інші на два і пів року. В оцінці українських правників суд не мав підстав для довголітнього присуду, а це тільки завдяки строгій конспірації полк. А. Мельника, який був дуже обережний, як крайовий командант УВО, у зустрічах з іншими членами. Треба ще підкреслити, що акт обвинувачення підсудних у розвідчій акції був фальшиво спрепарований, бож відомо, що УВО такої акції не вело.

Відомо, що 29-го січня 1929 року відбувся у Відні Конгрес націоналістичних організацій у краю, себто на землях Західньої України та за кордоном. На цьому Конгресі створено одну організацію, а саме Організацію Українських Націоналістів. ОУН очолив полк. Євген Коноваленко.

На Конгрес покликано з краю від УВО сот. Євгена Зиблікевича і Ярослава Барановського, Степана Охримовича, Степана Ленкавського і Богдана Кравцева від націоналістичних студентських товариств і організацій. Розуміється, що в Конгресі брали участь представники з різних країн Европи — д-р Ю. Вассиян, інж. О. Бойдуник, поет Олесь Бабій і багатьох інших діячів. Одначе у Польщі ОУН трактовано як ідеологічну організацію, а її орган „Розбудова Нації", видаваний закордоном, був у Польщі дозволений. Щойно, як Крайова Екзекутива ОУН у Львові проголосила злуку ОУН з УВО, то польська поліція арештувала учасників Конгресу ОУН у Відні, то суд засудив д-ра Ю. Вассияна, інж. Бойдуника, ред. Зенона Пеленського Євгена Зиблікевича та інших на три роки і декого на меншу кару в'язниці.

Годиться відмітити, що Є. Зиблікевич працював редактором у таких часописах: в „Українському Голосі" в Перемишлі, у спортовому тижневику „Змаг", у відомих українських щоденниках у Львові „Діло" і „Новий Час", а в „Америці" у Філядельфії працював дев'ять років начальним редактором.

На найважливішому пості

Можна ще багато писати про громадсько-суспільну працю Є. Зиблікевича в ділянці спорту, як він організував і працював у „Сяні", у „Тризубі", себто в Перемишлі та в Америці, на пості працівника та керманича суспільної опіки та Допомогового комітету у часі Другої війни і після неї і т.п., одначе до історії перейде Є. Зиблікевич як основник і директор Східньоевропейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського та член редакції його цінних видань. На цьому теперішньому пості Є. Зиблікевич проявляє просто нелюдську активність. Він уже літня особа, 85 років трудолюбивого життя. Він і як завжди, а тепер ще з посиленою завзятістю, жертвує весь свій час, день за днем, посвячується згаданому Інститутові.

Та найістотніше в Є. Зиблікевича — це його відповідальність за обов'язок, який поклав на нього Інститут. Він гуртує в Інституті співробітників, вміє видобути з чужих архівів-музеїв преважливі документи-матеріяли про минуле України та все те видає друком, маючи на увазі не тільки сучасників, але найважливіше в нього — це журба за майбутні українські покоління. Словом Є. Зиблікевич створює великий дорібок, який перейде у майбутнє як світлий свідок нашого минулого. Оці архівні документи відіграють колись визначну ролю і в Україні та й у вільному світі. Діло Є. Зиблікевича засвідчує, що українці на різних поселеннях поза межами України живі та жертвенні, і засвідчує, що ми живемо та робимо великі речі.

Безславний XIII...

(Продовження зі стор. 2)

ня яких було чуже принципам, на яких був створений УНСоюз, цей УНСоюз спокійно виступив з Федерації, аніж мав залишатись у зв'язку з тими шкідливими елементами. Терпеливість мала тоді свої межі. Історія може повторитись, якщо УККА не буде зреформований в такий спосіб, щоб дозволяти на голос у веденні його справ навіть найменшим з наших українсько-американських організацій.

Нам треба тямити, що УККА складається з 70 незалежних центральних організацій, кожна з яких має різні конституцію, статут і цілі, але кожна з них працює на свій власний лад і по своїй можливості найкраще для української справи. Таким організаціям не може диктувати жадна „більшість". Більшість не може накидувати свою волю жадній організації, бо така воля може бути несприятлива для декого з нас та — що важливіше — може суперечити нашій конституції і нашому статутові. Такі організації не дозволять на те, щоб одна група в нашій українській громаді накидувала всім свої політичні переконання. Ми задовго живемо в демократії, щоб попасти під владу будь-якої чужої політичної системи.

Тому то справ УККА не вільно полагоджувати голосами більшости, зокрема голосами „механічної більшости". Усі справи треба вирішувати компромісово, себто згодою всіх зацікавлених сторін (узгідненням).

Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу 1-го листопада 1980 р. схвалив резолюцію, якою закликається до реформи УККА так, щоб він став справжньою репрезентативною центральною українською організацією, зложеною з вільних і незалежних членських організацій. Згадана резолюція закликає до негайного привернення українським братським Союзам їхніх історичних і важливих становищ у структурі УККА та до привернення їхніх традиційних прав і привілеїв в ротаційній системі на пості екзекутивного віцепрезидента УККА. Вона у першу чергу закликає до привернення „статусу кво", як він існував у 1976-му році, згідно з конституцією, статутом, звичаями і традиціями УККА в тому часі.

Нетерпляче очікуємо, чи в проводі Визвольного Фронту знайдуться особи, які готові дати переконати себе. Вони могли б арґументувати, що деякі організації вийшли через непорозуміння, але як можуть вони вияснити факт, що вийшли всі організації, що є поза Визвольним Фронтом. Ми ж не могли всі помилитись.

Мене дуже кортіло порівняти XIII Конґрес до нашого власного американського Вотерґейту. Як багато подібностей можна знайти між одним і другим! Але, як поінформована американська демократична суспільність розв'язала свою Вотерґейтську дилему і в тому процесі скріпила демократичні основи, так і наші українсько-американські громади, завдяки своєму вихованню протягом проведених в Америці років, переживе цю атаку на її демократичні інституції та в процесі доведення до того пережиття скріпить основні демократичні принципи самого свого існування, все це з метою дати максимальну допомогу тим нашим братам, які борються за вільну і незалежну Україну.

(Кінець).

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ САГАЛА, членка УНС Відд. 355 Запорозька Січ в Ст. Джозеф, Мізурі, померла 29-го вересня 1980 р. на 84-му році життя. Нар. 1896 р. в Морозовичах, Самбір, Україна; членкою УНС стала в 1951-му р. Залишила у смутку дочку Юлію та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 1-го жовтня 1980 р. на цвинтарі Квін оф Гевен в Помпано Біч, Фльорида.

Вічна Їй Пам'ять!
Семен Гасяк, секр.

ДЖОН ДОБРАНСКІ, член УНС Відд. 282 у Вілкс Беррі, помер 24 жовтня 1980 р. на 60-му р. життя. Нар. 1919 р. в Ролей, Па.; членом УНС став у 1946 р. Залишив у смутку сина Рональда, невістку і 2 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Гановер, Твп, Па.

Вічна Йому Пам"ять!
Катерина Лукач, секр.

ГЕНЗЕЛ РУТ СУРАН, членка УНС Відд. 63 Січ у Форд Ситі, Па., померла в 1980 р. на 62-му р. життя. Нар. 1918 р. у Форд Ситі, Па.; членкою УНС стала в 1960 р. Залишила у смутку чоловіка Франка. Похорон відбувся на цвинтарі Лови Гевен.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Турко, секр.